(ZEITUNGSDRUCKSACHE)

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Народній часопис для Ґенерал-Губернаторства

Ч. 95. Краків, 25. вересня 1940. Рік І.

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II
Fernsprecher 104-81.

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34
Fernsprecher 230-39

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

40-ліття уродин Провідника УЦК у Кракові

В дні 23. вересня кінчить Провідник У. Ц. К. в Кракові д-р Володимир Кубійович 40 літ життя.

Достойний Ювілят, визначний громадянський діяч, відомий науковець, Син Лемківської Землі, народився 23. IX. 1900 р. в Новому Санчі. Народню школу і ґімназію скінчив в рідному місті Новому Санчі, університет у Кракові, де 1923 р. склав докторат. В 1928 році був номінований на тому ж університеті доцентом, а в 1939 р. звільнено Його з катедри за протипольську діяльність, зокрема за вперту й невтомну працю для української науки.

Редакція „Краківських Вістей" складає Високодостойному Ювілятові з приводу 40-ліття уродин побажання найкращих осягів у праці на многі і благі літа!

Величаве Свято в Холмі

ПРАЗНИК ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ. — СВЯТО МОЛОДІ. — ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ. — ДРУЖИНОВИЙ МАРШ НА 10 КМ. ЗА МАНДРІВНУ ЧАШУ »УКРАЇНСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА«.

Дня 21. вересня 1940 р. український княжий город Холм гостив у себе непроглядні маси народу, що приймали участь у релігійному святі празника Різдва Пресв. Богородиці та в загальнонаціональному Святі Української Молоді, що вперше відбулося цього року в Холмі.

I.

В навечеря Різдва Пресв. Богородиці відправлено на Могилі Борців на Гірці панахиду, підчас якої відповідну до хвилі проповідь виголосив о. Барщевський. В сам день празника численне духовенство відправило в соборі Богослуження, що в них взяло участь багато прочан і шкільна молодь. Після Богослуження перед собором виголошено низку промов, в яких промовці висловили свою радість і вдоволення, що українці Холмщини могли святкувати це релігійне свято у своєму соборі.

II.

В рямцях Свята Молоді відбулася в неділю 22. ц. м. збірка поодиноких гуртів молоді і легкоатлетичних змагунів на Гірці; о. Адміністратор І. Левчук в сослуженні 8. священиків відправив в соборі молебен, що в ньому прийняли зорґанізовану участь поодинокі гурти молоді, змагуни, представники У. Ц. К. з Кракова, УДК. з Холму й гості. Підчас молебну о. Адміністратор Левчук виголосив відповідну проповідь. Після молебну вирушив зі собору похід на спортовий майдан, де поодинокі відділи перед defілювали перед представниками У. Ц. К. з Кракова (керманичем опіки й виховання молоді та орґанізаційним керманичем), головою УДК. в Холмі, директором української ґімназії, представниками німецької влади (повітовим старостою і представниками армії). В дефіляді взяло участь 1.200

(Докінчення на стор. 2-ій)

За повноту виховання

Краків, дня 23. вересня 1940.

Є думки, що їх ніколи не буде зайво повторити, думки, що раз зясовані, стають для нас аксіомою. Такою думкою — аксіоматичною правдою є заєдно повторювані і заєдно нові і заєдно важні слова німецького фільософа, Ляйбніца: „Дайте мені в руки виховання, а я перетворю світ".

Оці слова хочемо покласти в основу нашої чергової статті*), що тим разом має торкнутися в головному справи деяких виховно-освітніх завдань нашого учительства, що в їхні руки дано виховання, дано перетворити цю частину українського світа. що замкнута на землях Холмщини та Лемківщини.

І ту велику і можливо, дуже далекосяглу для нашого майбутнього, задачу сповняти мають з новим шк. роком також ці українські учителі, що повернулися, чи повертаються з польських теренів, себто т. зв. заточенці.

Їх поворот по довгих роках на українські землі є справою окремого значіння, про що вже й згадувалося у нашому часописі.

Відбиті роками від українського світа, вони, хоча би й мимоволі сприймали впливи чужого довкілля, а часами затрачували навіть і всі познаки українства. Прийшли навіть такі факти, як мішані супружжя, а за цим щонайменше неозначене національне виховання власних дітей.

Не хочемо тут розглядати - розсуджувати таких фактів. Це окрема справа і не наше завдання. Ми хочемо лише зазначити коротко, що учителі - заточенці, прибувши оце на українські землі, напевне зясовують собі вимоги, що їх вони самі до себе мусять поставити і що їх поставить до них український терен і сучасна українська дійсність.

Відповісти цим вимогам — це їхне основне завдання.

Поруч з учительством, що вже від давніших років, чи в останньому році вело тут працю, мають стануги учителі - заточенці і добутим педаґоґічним досвідом покористуватись у новій праці, а самим же ж примінитися до нових вимог, зокрема надолужати дбайливо всі недостачі, включно до рідної мови.

Треба вірити, що вже в недовгому часі учителі ці, живучи серед рідної, української стихії, віднайдуть себе і зможуть відповісти всім вимогам та обовязкам.

Тут хочемо перейти до справи виховання дітвори цими засобами, що так широко поширені в Західній Европі, в першу чергу в Німеччині та Італії. Иде саме про шкільні орґанізації дітвори, що базовані бодай до деякої міри на основах самовиховання, а мають на увазі не так само шкільне навчання дітвори, як радше вирощування в неї прикмет повновартної людини й майбутнього громадянина.

Про ці форми й засоби виховання ми вже мали нагоду писати на сторінках нашо-

*) Гл. »За основи великої справи« »Кр. Вісті« ч. 93.

го часопису в мин. шк. році. Тут хочемо їх загально пригадати і поставити, як конечну вимогу в нашому шкільництві. Ми свідомі, що само вчительство при дбайливій праці в самій школі вже має доволі обовязків. Коли ж до того приходить конечна в наших умовинах громадська праця, то часу залишається обмаль. Проте мусимо тямити, що учитель є перш усього для дітвори. Це його перша, головна справа і її він не сміє вести половинчасто. Щойно в другу чергу він має дбати і про громадські справи села.

Тільки конечність, — повторяємо, — наших умовин каже часто учителеві бути для села всім. Та це не сміє бути правилом і завдання учителя мусить бути в тому, щоб піднайти чи підвиховати таких місцевих людей - громадян, що самостійно зможуть скорше чи пізніше вести громадянську, культурно-освітню, кооперативну, чи яку іншу працю, що в ній самий учитель буде тільки дорадником. Такий стан дасть йому змогу велику частину свого часу й праці присвятити дітворі не тільки в школі, але й поза школою.

Організації шк. дітвори не мають в нас своїх традицій. Започаткований колись Українським Пластом т.зв. Улад Новиків — улад дітвори від 7-го до 12—14 р. життя проіснував дуже коротко, розвязаний польською владою в часі відомих подій 1930 р.

Приходиться справу будувати від початку і добувати щойно власний досвід, чи користуватись чужим.

Редакція журналу для дітвори „Малі Друзі" виготовила саме проект такого шкільного товариства дітвори, тзв. „Курінів Новиків" і внедовзі зможе його висилати нашому учительству для використання.

Є вже і на укінченні ширший методичний підручник, зладжений одним з колишніх пластових діячів і на основі цих двох праць можна буде вже в найближчому часі приступити до пляномірної і систематичної організації шк. дітвори в її власному шкільному товаристві.

Оснувати таке товариство при кожній школі, піднайти для допомічної праці в ньому відповідних людей, найкраще якраз звільнених нефахових учителів, чи когось з батьківського кружка, або з місцевого відділу молоді — це саме ця задача, що її мусять мати на увазі наші вчителі.

Годі тут ширше зясовувати засади, методи й цілі виховання в »курінях новиків«. Пригадуємо тільки цю справу, як дуже актуальну з цим, що ближчих даних про неї треба шукати в правильнику, що ним редакція »Малих Друзів« кожного часу може внедовзі служити.

Вважаємо, що справа гідна пильної уваги і що за здійснення її візьмуться спільно вже в найближчому часі в першу чергу оставші по селах »нефахові« і »нові« учителі, а далі ж всі ці, кому взагалі близька справа виховання молодого покоління і для кого неоспорима правда, що творити нову людину можна тільки від наймолодших років її життя.

Маємо теж надію, що взагалі виховно-шкільні питання, а не тільки порушена нами справа найдуть в недалекому часі своє місце в окремому учительсько - педагогічному журналі, як органі Взаїмної Помочі Українського Учительства.

Це — вважаємо — конечна вимога, бо лиш тоді буде можливість обговорювати широко й пляново хочаби й ці питання, що їх лиш побіжно, просто прихапцем доволя нам заторкнути в наших статтях.

Та до того часу, заки це здійсниться, доведеться користуватися гостинними сторінками »Кр. Вістей«. Будемо раді, коли про порушену нами сьогодні справу заговорять на цих же сторінках теж автори з місць.

Богдан Данилович.

(Докінчення зі стор. 1-ої)

молоді під проводом проф. А. Антоновича. Після дефіляди піднесено український прапор. Перший промовив керманич опіки й виховання молоді, що передав привіт від Провідника УЦК. для учасників Свята Молоді. Промову в німецькій мові виголосив голова УДК. в Холмі м-р Мостович, опісля промовив директор української гімназії в Холмі, д-р М. Білик, до німецьких гостей по німецьки і до молоді по українськи.

Після промов поверх 1.200 молоді стануло до вправ. Вправи започаткували учениці української гімназії в Холмі ритмічними вправами до слів пісні-гимну »Боже Великий-Єдиний« під проводом п. Благої. — Опісля були вправи молоді, 2 дівочі та 3 хлопячі. Імпозантне враження робили збірні вежі при участи поверх 800 молоді. Також велике враження зробив хоровід під проводом п. Верник та національні танки учнів і учениць української гімназії, які вивчила п. Олена Мостович. Між вправляючими визначилися дівчата в оригінальних одягах зі Сушна (Володавщина) під проводом п. Олени Ващишин. Крім цього вправляли дівчата з села Луцівок під проводом учителя Крумиди, Волкова під пров. учит. Сташника, дівчата зі Столпця, Дубрівки під пров. учит. Кармелюка.

Після вправ вмашерували на спортовий майдан змагуни під проводом п. О. Грабця, що продефілювали перед учасниками Свята Молоді. Дефіляда змагунів викликала гарне враження. Опісля змагуни перейшли походом на площу української гімназії, де керманич виховання і опіки над молоддю при УЦК. подякував учасникам, а проф. А. Антонович розвязав похід.

III.

Легкоатлетичні змагання почалися 21. 9. дефілядою змагунів перед представниками УЦК. з Кракова і УДК. з Холму. Змагання відкрив керманич опіки і виховання молоді, опісля промовляв голова УДК. в Холмі м-р Мостович і проф. А. Антонович. В змаганнях взяли участь 102 дружини з міст і сіл, м. ін: Белз, Ярослав, Сянік, Замість, Грубешів, Чесанів, Холм, Володава, Кристинопіль, Люблин, Краків і Варшава. В точкуванні легкоатлетичних змагань перше місце добула спортова дружина Варшави (30 точок), Ярослав (26 т.), Сянік (21 т.), Стараховичі (10). Зі Старахович стартував тільки один змагун, що сам здобув 10 точок. Підчас дружинового маршу всі дружини виказали карність. Перше місце в дружиновому марші добула дружина з Чесанова в часі 58 мін., 50 сек., друге з Люблина в часі 59 мін. 38 сек., третє місце дружина з Кракова в часі 1 год. 8 сек., четверте місце — Кристинопіль. Марш відбувався в дуже невідрадних умовинах, та осяги доволі гарні. Велику симпатію публики мали відбиванкові змагання, в яких Краків переміг Холм 2:1. Дружина Кракова грала у пятку. Опісля відбулися біги на 10.000 м., 5.000 м., 3.000 м., 1.500 і 800 м. Докладніший звіт в черговому числі.

Після легкоатлетичних змагань відбувся похід поодиноких дружин на Гірку. Вечором в домівці УДК. закінчено Свято Молоді промовами та роздачею нагород. Промовляли: інж. Рак, головний суддя, керманич опіки й виховання молоді при УЦК, м-р Мостович, від УДК., М. Денисюк від »Українського Видавництва« у Кракові та інші. Вечір пройшов серед незвичайно милої атмосфери. Ініціяторам і організаторам Свята Молоді належиться признання за їхню велику працю.

М. Д.

—o—

Жнива німецьких підводних суден

ВПРОДОВЖ 48 ГОДИН ЗАТОПЛЕНО 180.000 ВОРОЖОГО ТОНАЖУ.

Берлін, 24. 9. Німецька військова команда подає, що впродовж останніх 48 годин затопили німецькі підводні судна 180.000 ворожого тонажу. Це новий рекорд німецької военної маринарки, бо ж затоплено 30 англійських кораблів, тимсамим не лише німецьке летунство дошкульно нищить Англію, але й підводні судна завдають їй жахливі втрати на морю.

—o—

Наступ італійців в Африці триває

Рим, 23. 9. Команда італійської армії подає, що ворог у продовж останніх днів скинув бомби на шпиталі в Бардії, Торбуці і Дерні. Взагалі ворожі бомби не поцілили військових обєктів. Вбито лише кілька мусулманів і 27 ранено.

Італійське летунство відплатилося налетом і бомбардуванням військових обєктів у Марсі Матрук. Всі італійські літаки вернулися ціло на свої місця.

У східній Африці в часі боїв ворог залишив 30 вбитих біля ріки Акобо.

Італійські літаки бомбардували ворожі летовища в різних місцевостях, зокрема летунський майдан в Адені.

Загальна оцінка положення така, що наступ італійської армії триває. Англійські війська уступають після завзятого опору.

—o—

Болгарське військо займає Добруджу

Софія, 23. 9. У суботу рано болгарська армія перейшла кордон Румунії, тобто дотогочасу болгарсько - румунську границю, щоб зайняти Добруджу. З моментом переступлення кордонів Добруджі у цілій Болгарії дзвонили дзвони.

Командант армії проголосив приказ до армії, в якому сповіщає, що Добруджа вертається до Болгарії. Це сталося на основі порозуміння обидвох держав, тому теж між Болгарією і Румунією пануватимуть добрі взаємини.

Відкриття Української Бурси у Кракові

В неділю 22 ц. м. в год. 13. відбулося посвячення й відкриття української бурси ім. Т. Шевченка у Кракові при вул. Льоретанській 18. Три салі бурси й коридор гарно прибрано українськими картинами, жовто-блакитними хоругвами, написами і вінцями. Організатор бурси, п. І. Дубас промовив коротко, підкреслюючи заслуги попереднього голови У. Д. К. у Кракові, д-ра В. Горбового, як ініціятора бурси. Відтак промовив д-р В. Загайкевич, голова УДК., у зворушливих словах до батьків і дітей, вкінці о. д-р П. Хрущ, гр. кат. парох Кракова, що з о. Білоскурським і о. Романишином відправив молебен і посвятив салі бурси. Опісля уч. Евген Полтавченко виголосив вірш »Наука«, діти відспівали »Ми школярі«, уч. Ірина Сквіртнянська віддеклямувала вірш »Учися дитино«. Вкінці відспівано нац. гимн. Численно зібрані батьки дітей мали нагоду переконатися про гарне вивінування бурси, якої управа є в досвідних руках п. Мих. Хомяка, б. управителя бурси в Милованні. В бурсі є наразі 17 дітей, місце є на 60 дітей. Все українське громадянство Кракова повинно дбайливо заопікуватися цією бурсою, що в ній найшли захист й опіку українські діти з усіх українських земель.

—o—

ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ 10*)

20 літ неволі

ПОЛЬСЬКА ВЛАДА РОЗДІЛЮЄ ЛЕМКІВЩИНУ

Декому могло здаватися, що поляки обмежилися в своїх латинізаторських замислах тільки до опанування міст і містечок у Лемківщині, щоб відціля при помочі своєї адміністраційної влади відповідними зарядженнями вести в селах Лемківщини свою працю під кутом цілковитого згноблення автохтонного населення.

Польська адміністраційна влада згори подумала й постановила, як має забратися до нашої Лемківщини. В першу чергу відділила цю країну під адміністративним оглядом від її осередочних центрів і головного її національного матерника.

Цілу Лемківщину, навіть і з цими повітами, що здавна були приділені до тодішнього львівського воєвідства, отже цілий сяніцький повіт з Романівщиною, Яслищиною та підкоросняськими нашими національними селами, далі Буківщину з цілою команецько-вислічанською закутиною, березівським повітом з округою Березів—Динів та вкінці тодішню частину ліського повіту, — яка тісно звязувалася з сяніцькими землями, — відділено до краківського воєвідства. Мало того, що відділено, бо й судівництвом звязано цю частину Лемківщини з краківською апеляцією та підпорядковано під вищий окружний суд у Ряшеві. Отже населення знад Ослави, або Солинки, чи теж знад джерел Вислоки в своїх справах в окружному суді мусіло шукати своїх прав аж у Ряшеві. Це між іншими мало на меті позбавити прав населення східньої Лемківщини, вживати в таких справах своєї матірньої мови так у письмі, як і в устній правно-судовій обороні. Врешті внаслідок неприявности в цьому місті своїх оборонців-адвокатів — населення тої частини Лемківщини мусіло шукати своїх прав або в адвокатів поляків, або жидів.

Цей адміністраційний поділ мав ще й це на меті, щоб підпорядкувати села східньої Лемківщини під чужі для них так національно, як теж господарсько-економічні зарядження польської самоуправної влади та потребам її економіки. За скромно висловлюємося, що вживаємо замість слова завойовництва — економіку.

Не маємо теж на думці такого твердження, що полякам спеціяльно йшло про цілковите зломання та може аж вигублення місцевого непольського населення в Лемківщині вже в перших початках своєї задуманої завойовницької роботи на Лемківщині. Вони під іншим кутом ставилися до своїх плянів. Треба було добре слідкувати за кожним їхнім потягненням, щоб зясувати собі велич перфідії, з якою вони виконували свої задуми. А населення Лемківщини мало статися безвільною масою в експериментації польської лябораторії.

Поляки з розмислом постановили, що не треба при цій праці багато винищувати своєї енергії, якщо до здійснювання своїх намірів можна вжити кого іншого. Тимто заставили в першу чергу до своїх шорів наганячів до царської Росії, які мали робити „політику" на Лемківщині. Вибирали спеціяльно людей заскорузлих у своїх поняттях, сліпих і глухих на все, що діялося довкола, звихнених війною, які пустилися на політичне ґешефтярство.

Ситуація чимраз більше ускладнювалася, бо ці наганячі, йдучи по думці польських бажань, мали завести Лемківщину в глуху вулицю, в якій одиноким воріттям мала бути повна латинізація населення цієї країни. — Чому ставимо таке твердження? Саме тому, що руссофіли разом з поляками, розбиваючи єдність серед населення, поділом на таких чи інших (кацапів, руссофілів, православних, русинів, руснаків, лемків, лемчаків, шляхтичів і нешляхтичів, гірняків, поляків гр.-католиків, старорусинів, русских)— далі мішаним „русских" лемків православних і „русских" лемків греко-католиків з українськими священиками православними та „русскими" священиками гр.-католиками мали викликувати в Лемківщині такий хаос і довести до такої абсурдної ситуації, що населення Лемківщини втратить здорові глузди, заломиться в своїх основах та стрімголов покотиться в заставлені польські сіти. Отже горстка політичних авантурників — яка орієнтувалася на царську Росію, засліплена в собі та своїх почуваннях, що польські пани на пальцях коло них ходять, пиячать з ними, автами разом їздять, поклепують їх по раменах, на масні посади їх свояків саджають — доводить у практиці до такого висліду, що населення Лемківщини, яке в тому часі більше, ніж хтонебудь, відчувало економічну кризу, — готове було піти по лінії найслабшого спротиву, яку дав би йому евентуально перехід на латинство.

Отже в той посіб у скорому часі до лемків-українців гр.-католиків, лемків „руских" гр.-католиків, лемків „руских" православних, лемків-українців православних — прибути мали б іще лемки - римо-католики. А тоді руссофіли подбали би, щоб для таких „навернених" лемків створити „суфраґанію" староруську при латинському епископстві в Перемишлі", — або приручити „цих" лемків до латинського епископства в Тарнові!

Маємо перед собою „Ілюстр. Курер Краковскі" з дня 5. VII. 1933 р. та з дня 25 V. 1933 р., який так про ці справи пише (подаємо в перекладі на українську мову):

„Відомо нам з листів, одержаних з сяніцької округи про багато випадків, в яких гр.-кат. парохії висловлюють свою ґреміяльну готовість прилучити себе до латинського костела внаслідок загального обурення на поступування своїх русофілів священиків".

Так отже на речі через подружі звязки мало б повстати в одній родині кілька віроісповідань і кілька народностей. І наблизити лемківську проблему до „належної" розвязки по думках і бажанні польської політики.

Польська верхівка дбала про те, щоб використати всі моменти на Лемківщині до утривалення своїх „реформ". А між цими реформами мало й те розумітися, що Лемківщина, відтята від свого материка, не буде мати своїх оборонців-послів ані в соймі, ані в польському сенаті. І друге: що саме під гаслом „ділі та приказуй" буде розвиватися в найкращому напрямі „польскість" цієї країни та нищення українського руху. А за кривди народу не буде кому інстанціонувати та впоминатися, тоді все піде, як по маслі.

По перших експериментах на орґанізмі Лемківщини з ширенням „варшавського православія", прийшла черга на шкільництво Лемківщини. Але ця проблема заслуговує на окреме ширше опрацювання.

До адміністративного поділу Лемківщини належало й те, щоб навіть у чисто українських селах Лемківщини населення не мало своїх національних представників. На старостинських нарадах з солтисами ширше обговорювано цю справу, при чому солтиси не мали нічого до говорення, тільки мали сліпо виконувати волю „панів" старостів. Отже мали дбати про лад і порядок у своїх оселях, припильновувати, щоб населення точно виповнювало всі прикази та розпорядки. Далі доносити панам „референдаржам" окремих відділів у старостві про все, що діється в селах і околиці. Розуміється, що невелику користь мали польські старостинські урядовці від самих солтисів, хоч і серед них були слабші одиниці, які за те, що пан староста рачив такому солтисові подати руку, навипередки бігали до староства та „бавилися" в донощиків. Виразно кажемо, що тільки деякі одиниці так поступали негідно щодо своїх земляків у селі й бігали „на скаргу" до міста. Але таких на щастя Лемківщина дуже мало знає, бо лемко завсіди має свою думку, а на те, що незгідне з його громадською етикою та того, до чого його різні польські урядовчики намовляли, він усе вислухав, покивав своєю головою та подумав собі: „Гвар си, гвар, бортаку!" Коли ж бо цими шляхами польська адміністрація не могла добитися до душі Лемківщини, пішла далі в своїх денаціоналізаторських вичинах. Поляки найшли раду. А саме — густою сіткою станиць своєї поліції вкрити цілу Лемківщину, а тоді вже жадна тайна не просковзнеться попри польське вухо!

Мало ще того, бо жиди, які великими панами почували себе як поплечники польських поліцаїв, ці пявки завсіди находили такого „шабесґоя" в селі, що при порції денатурату (може деколи й не зі злої волі) про все виспівав жидові. А цей вже знав, де з „правдою" піти далі. Врешті він самий не потребував і ходити нікуди, бо польські поліцаї перше заходили до коршем і щойно потім ішли до „служби".

Поза такою сіткою було ще вухо польського вчителя. А чейже від несвідомої дитини різними хитро продуманими штучками, задачами, питаннями дуже легко видобути про все, що робить рідня дитини, хто приходить до хати, про що говорить, оповідає, які пісні старші її брати співають, чи є дома книжки, часописи, хто їх читає, та що говорять при читанні.

*) Гл. »Краківські Вісті« чч. 86—94.

Вправді лемківська дитина не має ціх великої балакучости та вже змалку ставиться не лише з резервою до поляка вчителя та не дуже то вдається з ним поза наукою в розговори; бо наша дитина на Лемківщині ще добре не вміє ходити та, якщо не слухає своєї мами, тоді мати не відьмою, чортом, або іншим хвостатим дідьком страхає свою дитину, тільки простими словами: „Хочеш, щоб тебе лях зїв?" — або „як не будеш слухати, то зараз тебе до ляхів віднесу".

Може декому маловажними здаються такі звичайні, щоденні моменти в нашій Лемківщині, одначе це все має своє глибше обоснування та веде нас до підглянення та розчовпання цієї тайни, яка зберегла нашу цю бескидську країну перед польонізаторською струєю від її праісторії аж до наших днів.

Тимто адміністративне відлучення Лемківщини від її матірного пня, виелімінування від належного національного життя, розвитку та бодай віри в краще завтра цієї країни — при такому подиву гідному твердому становищі автохтонів цієї землі, теж дають цікаві причинки до історії Лемківщини.

Поляки не вдоволялися своїми позірними успіхами. Яку вартість має — скажім одиниця, або в найкращому випадку одне селечко, що склонюється піти на польські „буйні" води, а ціла Лемківщина гордо та по лицарськи держиться перед їх завойовницькими плянами?!

Поляки найшли й на це розвязку.

З голосів преси.

Права американського президента

У »Франкфуртер Цайтунґ« з 14. ц. м. знаходимо фахову статтю, присвячену розглядові прав президента Злучених Держав Півн. Америки у ділянці закордонної політики. Товчком до тих міркувань була умова, що її през. Рузвельт заключив з Вел. Британією у справі виміни фльотових і повітряних баз Вел. Британії на американських водах за 50 американських нищильників. Як відомо, ту »виміну« през. Рузвельт перевів на власну руку, не питаючи дозволу ані палати репрезентантів ані сенату. Американська конституція дійсно дає президентові надзвичайно широкі права самостійно вирішувати всякі проблеми закордонної політики, цілком незалежно від співпраці з будьякими іншими державними органами. Найвищий американський суд видав у 1936 р. таке прецеденсіональне оречення: »У широкій закордонно-політичній ділянці з її важними, складними, делікатними проблемами має лише президент, як представник нації, право говорити та вислухувати«. Правда, американська конституція в одному місці сильно обмежує прероґативи президента, кажучи, що затвердження міжнародніх договорів вимагає більшости двох третин сенату. Але президенти вміли оминати ту конечність так, що вони надавали міжнародним умовинам інший характер, ніж його мають формальні договори, або переводили бажані постанови у формі законів, або просто таки запевнювали собі більшість двох третин сенаторів таким робом, що до переговорів втягали окремих впливових сенаторів.

»Ще й інші важні права й прероґативи у ділянці закордонної політики є в руках президента. Він рішає про признання або непризнання нових держав і урядів. Відомо, що саме той привілей ставав неоднократно притокою вмішування Америки до внутрішніх справ інших держав. Варта пригадати тільки передчасне признання републики Панами, яке прийшло в три дні після того, як розпочалась революція, що мала на меті відірвати край від Колюмбії. Інший приклад, як Америка використовувала те президентське право признавати чи не признавати інші держави, дає т. зв. доктрина Гувера-Стімсона (названа так від імен попереднього президента та попереднього державного секретаря закордонних справ, нинішнього міністра війни): її придумали у 1932. році у звязку з покликанням до життя манджурської держави. Та доктрина каже, що не можна признати ніякого фактичного ані правного стану, якщо він прийшов всупереч Лізі Націй та пактові Келльоґа. Вправді конституція передбачує співпрацю сенату при призначуванні послів, амбасадорів та консулів, але й ту постанову обходили таким робом, що президент призначав особисто різних тайних чи півофіціяльних делеґатів. Полк. Гавс був таким особистим представником президента, а . нових часах є ним нововстановлений американський репрезентант при Ватикані, М. Тайльор. Президент має право відмовитись від того, щоб приняти закордонних дипльоматичних представників, може відмовити їм права репрезентувати їх край в Америці, може примусити їх покинути Америку. Найважніша річ у виконуванні закордонно-політичних функцій, а саме, право виповідати війну, належить до сенату. Але у практиці те застереження конституції " теж дуже сумнівне. Президент є найвищим зверхником військових сил. У тому характері він має право видавати всякі приказн армії з вийнятком формального виповіджування війни. Таким робом президент Мес Кінлей розпочав був експедицію проти китайських боксерів, през. Вільсон збомбардував Вера Круз та вислав експедиційний корпус на Сибір. Очевидно, що серед такої ситуації, коли йдуть воєнні дії без виповідження війни, сенат не може нічого іншого вдіяти, як тільк. доконати формального акту виповідження війни«.

Автор доходить до висновку, що коли президент Злучених Держав хоче війни, то він має всі можливості війну провадити; а формальне застереження, щоб про війну рішав плебісцит усього населення — немає ніякої практичної вартости.

—o—

Г. ХОРОЛЬСЬКИЙ. 3*)

Подзвінне в перші роковини

У славетній інквізиційній луцькій установі, що тоді містилася коло катедри, знову взяли нас на допити. І ми знову ж заперечили всьому. Вкінці загнали до келії, де ми стали розглядатися довкола. На стінах помітили безліч написів, імен і прізвищ з датами. Подекуди були і всякі малюнки фіґур, знаків, а найбільше комуністичних пятикутніх зірок, серпів і молотків. Коло самих нар, на які я, скинувши верхній одяг, положився, побачив я сліди крови. Лежу та думаю. Найбільше мучила мене думка, що я попав отак ні за цапову душу та не зміг відбути орґанізаційних зборів філії „Просвіти". Передумував на всі способи, зясовуючи положення і приходив до одного висновку, що це звичайне непорозуміння, бо не може бути такого нехтування правом. Тоді я ще був доброї віри про справедливість і право й загалом інакше уявляв собі те все. Розмріявшись отак, я заснув.

Коло півночі мене й мого товариша недолі збудили, казали одягатися та йти „на верх". Першого покликали не мене, а тамтого. Стою й чекаю в дижурці. За хвилину чую вже ляскіт, крик, удари... Спершу не орієнтуюся в чому річ. Згодом приходжу до свідомости. Голос розпуки мого знайомого приводить мене до свідомости.

Кілька хвилин напруження, вичікування...

Врешті стаю і я у просторій кімнаті з синім світлом, з позаслонюваними вікнами. Передімною високий поліційник, за ним два типи у цивільному одязі. У всіх трьох в руках замашні тростини.

— Кто ти естесь? — питає мене поліційник.

Відповідаю.

— Чеґо ти ездзіш по всях, а еще в свента? — Комуністичне ячейкі закладаш?

Починаю оповідати чого, наводжу дозвіл староства, та він перебиває:

— А ти веш, кто в Польсце жондзі?

Я здивовано дивлюся йому просто в лице, й не знаю, як маю відповісти.

— Поліція! — каже він і... в цій хвилині засвітились свічки в очах, в ухах задзвеніло. Від двох важких ударів в лице ніби вязи скрутились...

— Тераз юж веш?!

І не встиг я ще опритомніти, як цей кат схопив мене за груди, став пручати, термосити, а далі посипались побої по лиці, по голові, куди попало.

Що тут було вже говорити про дозвіл староства, про те, що робив усе законно. Загалом уже не міг говорити. Мене били, штовхали, мотлошили, а ґатили найбільше в груди. Цей в мундурі потряс мною, поставив знесиленого на ноги та заскреготав з люті:

— А як кто цен запита, за цо достал, — поведз, же я так хцялем. Розумеш?! Я естем комісаж поліцийни!

Та в мене вже не було сили ні говорити, ні думати. Не міг на ногах держатись. А катюга шарпав, термосив мною за кожним словом, та погрожував тростиною:

— Розбіен твойон гайдамацкон морден...

Потім урвав:

— Ідзь! Жаль мі цебе — веш? Жаль твоіх очи...

Два типи вивели мене з тієї катівні та передали знову вартовому. В келії застаю свого знайомого. Лице в нього закривавлене, не може сісти. Через штани сочаться червоні плями з крови...

— Обітріться, — змучено говорить він, — у вас на лиці кров...

Обтираюся і щойно тоді відчуваю страшний біль на лиці, у грудях. Важко сідаю на нари.

— Ну, і за що?...

Питаємо один одного та відповіді не знаходимо...

...Вранці другого дня нас обох покликали знову „на верх". Там віддали всі речі, які забрали в нас при ревізії в Копачівці і сказали йти додому. На мою заввагу про те, хто винен усьому — була відповідь: „самі". А щодо нічних „допитів", то зайшла якась певно „помилка", бо в них, мовляв, немає ніякого терору. Коли ж я почуваюся покривджений, то треба зголосити скаргу до староства, воно справу розгляне і винних покарає.

Прийшовши до канцелярії „Просвіти", я зараз же зголосився у свого голови й зложив йому „звіт" про відбуту „подорож". Голова пішов до староства. Там сказали, що справу поладнають, але треба, щоб я пішов до слідчого виділу та показав там, хто саме бив мене... На такі „умови" я не міг згодитися, знаючи який був би кінець попасти шпіцлям у руки.

Цілий місяць після тої славетної „подорожі" у мене шуміло в голові й нестерпно боліло в грудях. Ранками я випльовував кров. Думав, що не потягну довго... (Д. б.)

*) Гл. »Краківські Вісті« чч. 92 і 93.

Нова фортеця

ДЕРЖАВНА ТОРГОВЕЛНА ШКОЛА В ЯРОСЛАВІ

Дня 13. вересня ц. р. німецька шкільна влада затвердила державну торговельну школу в Ярославі.

Княже славне місто, яке повстало власне ізза потреби торговельних зносин тодішньої України з чужими народами, славне своїм давним купецтвом, торговлею, осередком европейської культури — перше дістало торговельну школу. Може якраз ця перша фахова школа в Ярославі колись зможе похвалитися, що вона причинилися до піднесення торговлі в місті князя Ярослава.

Вістка про відкриття торг. школи в Ярославі дійшла до наших земляків до Німеччини. І ось один з них, зовсім незнаний мені особисто, п. М. Остапович в Ґосляру, пише в листі:

„Яке щастя для нас, українців, що в Ґенеральному Ґубернаторстві повстають фахові школи. В теперішніх часах і обставинах це одинокий спосіб побороти безробіття й нужду. Нас тут на паперовій фабриці працює кількох українських інтеліґентів з високою освітою: педаґоґів, економістів і правників. І щож? Ми примушені виконувати дуже важку й брудну працю, бо не маємо отої професійної підготови, потрібної для кваліфікованого робітника. Ви уявіть собі, що робиться в душі цього українського інтеліґента з високою освітою (що має всі матури вже давно за собою, закінчену високу освіту й ще рутину в свому фаху), коли він попаде до 18-20-літнього кваліфікованого робітника під команду?

І от, опинившись у ролі нефахового робітника, починаєш проклинати всі ті матури й шкодування, чому не закінчив якоїсь професійної школи, а витратив стільки літ на здобуття високої освіти, через ґімназію.

Для українського суспільства одинокий вихід: Не треба вишколювати нефахової інтеліґенції. Для формування нації не грає ролі романтика, тільки витворити міцний міщанський стан — мозок кожного міста.

Місто виробляє зброю й творить культурні цінності: школи, пресу, театр і т. д. — все купчиться в місті.

Тому Ви, що витворюєте фаховий стан міста, виховуєте борців нового українського суспільства. Не прогайнуйте часу! Хай батьки масово вписують своїх дітей до торговельних шкіл. Вони сповняють культурну ролю й дають певне забезпечення своїй дитині."

У свому листі п. М. О. описує багато цікавих річей про те, як широкою сіткою професійних шкіл покриті всі міста у Великій Німеччині. УЦК. у Кракові розуміє це добре та зі свого боку робить все, щоби дати нашій молоді нагоду вчитися у своїй фаховій школі.

Леонід Бачинський.

—о—

Адміністраційний курс у Люблині

Ще в березні у звязку із змінами у внутрішньому упорядкуванні краєм, повстала була думка заснувати при люблинському дістрікті курс для відповідної підготови українців, кандидатів на урядовців ґмінної адміністрації (війтів і ґмінних секретарів), у місцевостях з українським населенням. З ріжних причин думку цю не можна було здійснити аж до початку серпня, коли заходами люблинського Українського Допомогового Комітету, за дозволом шефа люблинського дістрікту, цей курс нарешті відкрито, під проводом начальника відділу внутрішньої адміністрації в уряді шефа дістрікту, д-ра Кіпке.

На курс, не зважаючи на дуже слабе розреклямування, зголосилося до 300 кандидатів з цілого люблинського дістрікту і навіть зпоза нього. Сто осіб із зголошених не відповідали потрібним кваліфікаціям, але й серед решти 200 осіб треба було перевести необхідну селекцію, бо дістрікт дав згоду приняти на курс тільки 75 осіб. Це число далося побільшити до 85, — решта, з огляду на розміри викладової салі й інші причини, повинні були від курсу відступити.

Прийняті 85 курсантів поділяються по повітах так: із холмської округи — 34; з біло-підляської — 8; грубешівської — 14; білгорайської — 4; володавської — 5; замістьської — 17; красноставської — 2 і радзинської — 1.

Освітній ценз курсантів: із вищою освітою і практикою було — 2; з українською вищою освітою — 2; студентів вищих шкіл — 29; ґімназійних абсольвентів — 26; абсольвентів 6-ох кляс ґімназії — 20; з освітою нижче 6-ох кляс ґімназії — 6. Православних курсантів було 38; греко-католиків 47. Збігців — 76; місцевих — 9.

Курсанти повинні були знати німецьку мову або бодай її добре розуміти, бо половина прелеґентів на курсах були німці.

В 3-тижневий курс викладів входили такі предмети: 1) організація державної адміністрації (асесор Шуман); 2) загальне питання німецької адміністрації (секр. Бантфердер); 3) адміністраційне право, получене з правом, виданим д-ром Франком для Ґенерального Ґубернаторства (д-р Ловицький); 4) волосна самоуправа, її права та обовязки, разом і зволосним бюджетом, також практичні заняття (д-р К. Т.); 5) самоуправні фінанси і рахунковість (б. пос. С. Скрипник); 6) орґанізація канцелярії і приписи (м-р Галайчук); 7) управа доріг і їх будова (інсп. Ріхтер); 8) орґанізація шкільництва (керманич просвітнього відділу дістрікту д-р Брандель); 9) німецьке карне право й орґанізація німецького судівництва (през. окр. суду Штудемундт); 10) господарська споживча орґанізація (д-р Тітье); 11) орґанізація допомогової акції в Ґен. Ґубернаторстві (д-р Ціґельґірт); 12) матеріяльне цивільне право і процедура а також карне право разом із процедурою (д-р Голейко); 13) вплив господарського чинника на самоуправу взагалі; в волосну самоуправу зокрема (інж. Головінський); 14) право праці (дир. Е. Ткачук); 15) німецька мова — конверзація (дир. В. Тимцюрак); 16) початки німецької мови (проф. Галущинський); 17) фінанси в Німеччині та в Ґен. Ґубернаторстві (інсп. Шіммель); 18) хоровий спів (проф. Бобик). Перекладачем усіх німецьких викладів на українську мову був на курсі адв. д-р Рибак.

Наука на курсі тривала без перерви від год. 8—12 і від 16—20. Курсанти містилися в таборі-інтернаті. Командантом табору був інж. Я. Рак; господарською частиною завідував Голова Укр. Доп. Комітету проф. Н. Кибалюк.

По закінченні курсу (31. серпня) у великій викладовій салі курсу зібралися всі німецькі й українські прелеґенти, члени Експозитури Українського Центрального Комітету та Українського Допомогового Комітету в Люблині, запрошені гості (українці й німці) й усі 85 курсантів. До абсольвентів курсу промовляли: ляндрат д-р Кіпке й дир. В. Тимцюрак, після чого голова УДК проф. Н. Кибалюк роздав їм посвідки про закінчення курсу, підписані ляндратом д-ром Кіпке, в німецькій і українській мові.

Після роздачі посвідок абсольвент курсу п. Завада, правник із вищою освітою, дякував по німецьки шефові дістрікту за дозвіл орґанізації курсу й опіку над ним, ляндратові д-рові Кіпке за провід курсу та всім прелеґентам за виклади. Відтак відбувся товариський вечір, на якому виступав хор і декл172матори (в німецькій мові); чотири точки дав присутній на той час у Люблині український мандрівний театр »Летюча Естрада«.

Омікрон.

Перед роком

ОСТАННІ ДНІ НІМЕЦЬКО-ПОЛЬСЬКОЇ ВІЙНИ

Звідомлення німецької начальної військової команди з 17-го вересня 1939 подає, що стежі передових загонів північної армії, що наступала зі Східньої Прусії і відділи полудневої армії осягнули звязок в околицях Влодави над Бугом. З тою хвилиною закінчилися в дійсності ці великі стратеґічні дії німецько-польської війни, а що сталось після 18-го вересня, це вже було завершуванням осягів перших трьох тижнів.

Звідомлення з 18-го вересня вже виразно говорить, що німецько-польська війна на викінченню, а звідомлення з 23-го це вже „фінале", бо звідомлення починається: „Похід в Польщі закінчений"....

В дні 17-го вересня заіснувала ще одна нова й важлива подія, а саме в год. 4. досвіта перейшли совітські війська польські східні кордони. В ночі з 16-го на 17-го вересня вручив совітський уряд польському послові у Москві, Ґжибовському, ноту, з повідомленням, що совітський уряд уважає польську державу за неіснуючу й тому для забезпеки ладу на східних землях Польщі та для охорони українського і білоруського населення совітські війська вступають на територію б. польської держави. Совіти повідомили також представників інших держав у Москві про цей крок та ще того самого дня їхні війська зайняли на Білорусі Барановичі і Молодечно, на Волині Рівне й Дубно а в Галичині Тернопіль і Коломию.

Як демаркаційну лінію поміж німецькими й совітськими військами установлено ріки Нарев, Вислу і Сян. Тому то німецькі війська аж зпід Берестя та Львова почали з днем 20-го вересня відступати на захід, а до Львова вже і не входили. Львівська польська залога здалася 22-го вересня Совітам.

В тому самому часі, бо коло 20-го вересня закінчилася оконечно найбільша битва у цій війні під Кутном. Ще звідомлення з 17-го вересня подало про зайняття самого Кутна, потім окружені там польські дивізії були щораз більше стиснені оступом довкола, який пересувався на схід на болота ріки Бзури. Звідомлення з 21-го вересня подало, що в битві під Кутном було 9 польських дивізій та рештки інших 10-ох дивізій, при тому три бриґади кінноти. Захоплено в цій битві 21. вересня понад 170.000 полонених.

Оборона твердині Модліна та Варшави це окрема сторінки в історії боїв. Оборону модлінської твердині можна пояснити військовими причинами, проте опір Варшави зовсім незрозумілий. В обороні Варшави до закінчення битви під Кутном могли бути виправдані деякі стратеґічні моменти, та безвиглядний і зовсім недоцільний спротив цього міліонового міста аж по день 27-го вересня (Модлін піддався день пізніше), не має ніяких основ. Команда німецької армії декілька разів взивала польську залогу до здачі, та це не помагало, хоча ще 17-го вересня командант Варшави просив через радіо німецькі війська прийняти парляментарів. Але ці парляментарі тоді не зявились і щойно по збомбардуванню Варшави в дні 26-го вересня Варшава піддалась. На другий день піддався і Модлін. Війна скінчилась.

Та в перших днях жовтня були ще деякі пересунення військ на східньому фронті. На основі окремого договору між Німеччиною та СССР з 28-го вересня пересунено демаркаційний кордон з Висли над Буг, так що між 5-им і 10-им жовтня німецькі війська пересунулись на схід по Буг.

В черговім і останнім нашім огляді зясуємо вкінці причини того такого скорого і такого катастрофального заломання польської збройної сили.

М.

З історії Дарданелів

Крім »брами народів« між Каспієм та Уралем є ще другий шлях, що в історії мандрівки народів відограв не менше важну ролю. Цим шляхом є вузький морський пролив між европейським Ґаліполі й висуненою головою до Европи азійського континенту. Цей пролив настільки вузький, що поважної перешкоди в історичній мандрівці народів не міг творити. За панування над Дарданелями уже полилося багато крови в ході історії. Зацікавлення цим проливом дуже велике, але володіти ним може тільки хтось один. Хто володітиме ще Дарданелями — час покаже. Все таки безпосередньо зацікавленими є Туреччина, Болгарія і СССР.

Ґеополітичне положення Дарданелів зробило з них уже в давнині якусь казочну браму до багатих країн і цю браму, цей поміст ще в давнині греки назвали ясним, сонишним помостом — Геллеспонтом. Криваві змаги за володіння над Геллеспонтом, що тягнуться від найдавніших часів по нинішній день, доказують тільки, яким важним для зацікавлених народів був, є та буде цей шлях. Знаємо зі шкільних читанок, як це вперше азійські народи дісталися до Европи, саме цим просмиком, через цей Геллеспонт. Неодному з нас відоме оповідання про перського короля Ксеркса, що казав »вибатожити« морські хвилі, що зірвали йому міст, яким хотів переправити свою армію через Дарданелі до удару на греків. Це був наступ Азії на цьому відтинку на Европу, а дещо пізніше (334 р. перед Хр.) войовничий король Македонії, Олександер Великий, обєднавши цілу Грецію, провадив тим самим шляхом протинаступ Европи на Азію.

Тимчасом над Босфором цісар Константин Великий (306—337 р.), думаючи запанувати над такими важними морськими осередками як Дарданелі і Босфор, заложив нове місто, нову твердиню Візантію. Об мури багатої та гордої столиці східньоримського цісарства вдаряли ворожі полчища зі сходу, заходу і полудня, але твердиня стояла гордо ненарушена. Візантія та її ключеве положення на Балкані і вихід на Середземне Море не могли бути байдужими теж для її сусідів із півночі, для українських князів. Чого не зуміли інші народи, цього доконали українські князі зі своїми хоробрими воями. Не хто інший, як саме український князь Олег на брамі Царгороду прибив щит на знак своєї перемоги над цим дотепер гордим, нездобутим містом. Не хто інший, як саме Україна здобула для своїх громадян у тому місті такі привілеї, яких не мали громадяни ніодної чужої держави! До половини XIV. ст. місто, а тим самим і це ключеве положення залишалось за Европою.

Одначе тимчасом у Малій Азії появилися турки. Зорганізовані, як би нині ми назвали, в тотальну державу, у військову державу, звертають свої очі саме на цей такий важний пункт, яким є Дарданелі. Турецькі армії під проводом Могамеда II замикають Дарданелі і це саме причинилося до упадку східньоримської імперії. У 1453 р. над славною столицею римських цісарів залопотіли вже зелені прапори пророка, а державні будинки пишалися кінськими хвостами бунчуків, боєвих відзнак яничарів. Европа втратила панування над Дарданелями. Турецька прибережна артилерія заволоділа Дарданелями й водами цих областей.

Роки 1500 записуються в Україні початками козаччини, початками відродження української державности. Коли козаччина набрала вже деякої сили, очі свої знову звертає туди, на полудне, до моря, на вихід у світ. І тут приходить зудар християнської України з мусулманською Туреччиною. Зудар тим сильніший, тим завзятіший, що до боротьби стають два світи: Европа й Азія, дві релігії. У той час, коли ціла Европа дрожить перед турецькими султанами, коли кориться й гне спину, до боротьби стала, гноблена »братніми слав'янськими« народом Україна. Смерть на стовпі, гаку, видовбування живцем очей, колесування й інші роди смерти становили зміст цього одинокого в історії людства лицарського епосу.

НІОДНА українська дитина без дитячого часопису — »МАЛІ ДРУЗІ« і ніодна українська дитина без видань дитячої бібліотеки »МОЯ КНИЖЕЧКА«!

Релігійний фанатизм турків, які хотіли вогнем і мечем повернути цілу Европу на Іслям, загнав їх під Відень, де знову стрінулися зі своїми смертельними ворогами — українськими козаками. Погром турків під Віднем започатковує знову еру наступу Европи на схід, на Азію.

По здобутки, вирвані українським мечем і политі українською кровю, простягнула руки Москва. Спершу всадовилася вона над Чорним Морем. У р. 1699 російський цар Петро Перший через свойого посла поставив Туреччині домагання щодо забезпеки російських інтересів на Чорнім Морі. Вже тоді російська політика у справі Дарданелів стрінулася з протиакцією Англії й Франції. Від цього часу Дарданелі займають одну з нерозвязаних проблем европейської політики.

Як я вже згадав, Константинополь чи там Царгород став найважнішим містом Балкану і Малої Азії. Було це місто дуже важним під оглядом стратегічним і політичним. Але й господарські моменти відограли дуже значну ролю. Туди йшов від найдавніших часів торговельний шлях з Азії. Цей шлях кінчився саме в Константинополі, столиці Туреччини, що була торговельним центром. Константинополь став головним ринком торговлі Европи та Азії і не даром ґенуеські чи венецькі купці оплачували велитенські податки турецькій державі (і хабарі-бакшиші її високим достойникам) за віднаєм магазинів у цьому місті. Це їм оплачувалося десятикратно.

Зацікавлення Росії Чорним Морем та одночасно виходом із нього: Босфором і Дарданелями зачинається від тоді, коли Росія вже поросла в пір'я перетворившись в імперію. Зацікавлення ж Дарданелями збільшилося з хвилиною, коли до корони англійської імперії приєднано індійські самоцвіти. Зрештою Англія і Франція за всяку ціну старалися заблокувати вихід із Чорного Моря зі страху перед таким континентальним велитнем, яким стала вже за царя Петра Першого Росія. До того Англія мусіла шахувати Росію, якщо б ця хотіла заатакувати Індію. Тим треба пояснити політичні інтриґи Англії і Франції на дворі султана тоді, коли Росія вперше висунула свої домагання щодо Чорного Моря. Заходи Англії і Франції на дворі Великої Порти увінчалися поважними успіхами, що їх зафіксовано в договорі у Білгороді 1739 р.

ТВОРІТЬ у Вашому селі »фонд дитячої бібліотеки«. Передплатіть з нього вбогій дітворі села часопис »МАЛІ ДРУЗІ« і видання дитячої бібліотеки — »МОЯ КНИЖЕЧКА«.

Цариця Катерина продовжує політику морської експанзії царя Петра І. Забезпечившись зі заходу союзом із Фрідріхом Великим і загосподаривши край чужими кольоністами цариця звертає свої очі на полудне, на море. Одна фльота під проводом російських царів виплила із Кронштаду, опливає береги Німеччини, Франції, Еспанії і зявляється на Середземному Морі, а друга появилася на Чорному Морі. Турецька фльота, взята в два вогні, не видержала атаки. Зелені прапори пророка і блідий півмісяць заходять (1770 р.). Мир у 1774 р. дав Росії вільну руку на Чорному Морі. Та російська воєнна фльота не мала права переплисти Босфор чи Дарданелі. Англія і Франція на це не згодилися, навпаки: прибережна артилерія, що мала берегти цих шляхів, опинилася в руках англійців.

За цариці Катерини II. Росія морськими конвенціями, головно з рр. 1774 і 1792 теоретично здобула доволі сильну позицію на Чорному Морі на важних морських шляхах: Босфор і Дарданелі та практично не зуміла це перевести в життя, бо за плечима Туреччини стояли на сторожі Англія і Франція. Не слід забувати, що Англія казала собі добре платити за цю »сторожу«.

Тимчасом у Франції прийшла революція, що вдарила в першій мірі по англійських позиціях на Середземному Морі. Ці позиції стали ще більше загрожені, коли Туреччина підписала з Наполеоном Бонопарте союз (1802 і 1806 рр.), який міг мати непередбачені наслідки для політики і значіння Англії на Середземнім Морі. Далі російсько-турецька війна і загроза Константинополя від російських військ змусили Англію діяти. Тому воєнна англійська фльота появилася під мурами Константинополя і змусила Туреччину за всяку ціну підписати союз з Росією. Англія ніяк не могла допустити до того, щоб над Босфором чи Дарданелями володіла сильна тоді Франція, чи Росія, коли тим сторожем морських шляхів могла бути ослаблена Туреччина, що скоріше чи пізніше мусіла йти на шнурку політики англійського імперіялізму.

ЧИ у Вашому селі і в Вашій школі існує вже дитяча читальня й дитяча бібліотека?

Саме на цьому клаптику континенту володарів слабосильної Туреччини зударилися два імперіялізми: російський та англійський. Ішло тоді про впливи на Балкані й у передній Азії, Росії про доступ до Середземного Моря, Англії про забезпечення з цього боку Середземного Моря. Наслідки цієї боротьби бачимо в повстанні яничарів у Константинополі, англійські невидні щупальці в тайних підпільних орґанізаціях Росії, а російську зброю і гроші в протианґлійських заворушеннях в передній Азії і так без кінця. І ще нераз опісля приходило до війни між Росією та Туреччиною й усе Англія змушувала Туреччину миритися, щоб не допустити Росію до Дарданелів. Туреччина стала гнучкою запорою, що розділювала від безпосереднього зудару російський імперіялізм від англійського. По 1870 р. Англія беззастережно мала в своїх руках Дарданелі.

Тимчасом надійшов 1914 р. Коли Туреччина виступила по стороні центральних держав проти антанти, нагло — річ ясна хвилево — зникли розбіжності англійського і російського імперіялізму. Росія була за слаба, щоб тепер на цьому відтинкові Англія мала її боятися, з другого боку Туреччина, за якою стояла могутня Німеччина, стала небезпечною. Тому Англія докладала всіх зусиль, щоб заволодіти Дарданелями, та це їй не вдалося.

Невдача коло Дарданелів, а одночасно заломання Сербії в осені 1915 р. змусило держави Антанти шукати іншого шляху. Не зважаючи на невтральність Греції англійсько-французька фльота причалила в Салуні, щоб звідси вдарити на Македонію. Проти грецького короля, що хотів свою батьківщину врятувати перед війною, висунено уряд Венізельоса. І так Греція під натиском Англії виповіла в 1917 р. війну осереднім державам. Антанта осягнула свою ціль. Одночасно з програною осередних держав програла Туреччина, але Росію поглонула революційна хвиля й Англія заволоділа Дарданелями. Крим заняла на короткий час молода українська армія, а чорноморська фльота піднесла український прапор. Росія відтята від Чорного Моря перестала бодай на якийсь час бути небезпечною. Англія осягнула свою ціль та не на довго. Кемаль Ататюрк потряс совістю Туреччини, що прокинулася зі сну. Теж СССР, набираючи щораз більше сили так, що володарям Індії почав зганяти сон з очей.

Тимчасом Англія щораз більше тратила свої позиції на Середземному Морі. Перемога ген. Франка і національної Еспанії, дальше перемога фашистівської Італії в Африці і вкінці невдачна спроба в 1939 р. втягнути Туреччину до своєї політики окруження Німеччини за ціну санджаку Александретти (між іншим цю ціну заплатила не Англія, лише Франція), до решти захитала основами панування Англії на Середземнім Морі. Але політика Англії, згідно зі своєю традицією, ніколи не знає ніяких скрупулів! Подібно як підчас світової війни Англія насильно штовхнула Грецію до боротьби за чужі інтереси проти осередніх держав, так і тепер, програвши шанси в Туреччині — хоче зробити з Греції свого жертвенного козла. Недавнє політичне вбивство на границі Альбанії, про яке розписувалася світова преса, недвозначно вказує, що Греція щораз більше дається втягати в сіти політики Альбіону. Доля Польщі, Норвегії, Данії, Голяндії, Бельгії й Франції мабуть нічого не навчили політиків Атен, а одночасно штовхання Греції до війни вказує, що Англія перед своїм скоком у пропасть хоче потягнути ще інші держави!

Я. Домазар.

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР

ВЕРЕСЕНЬ.

24. Вівторок — Теодори прп.

25. Середа — Автонома.

— УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ складає 400 зол. на Стипендійний Фонд для Українського Студенства, як неприйняту п. д-р Олександром Малецьким, власником Українського Ресторану належитість за влаштування прийняття. — Український Центральний Комітет.

— ПОШТОВИЙ КУРС пічнеться 11 жовтня ц. р., вступний іспит 10. жовтня. Кандидатки зголосяться особисто 9. жовтня між 8—13 та 15—18 год. в УЦК. у Кракові, Зелена 26/7. Спізнені зголошення не будуть узгляднені, прохання слати через УДКомітети найдальше до дня 5. жовтня ц. р. — Український Центральний Комітет — Реферат Праці Сусп. Опіки.

— КУРС МАШИНОПИСАННЯ, СТЕНОҐРАФІЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ розпічнеться дня 3-го жовтня ц. р. Кандидатки зголосяться в дні 2-го жовтня ц. р. в год. 10-тій в читальні табору при вул. Яблоновських 10/12 до вступного іспиту. Про приняття на курс повідомляємо кандидаток поштою. Український Центральний Комітет — Реферат Праці і Сусп. Опіки.

— ПРОДОВЖЕННЯ ВПИСІВ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ҐІМНАЗІЇ В ЯРОСЛАВІ. В порозумінні з Дирекцією української державної ґімназії в Ярославі повідомляємо всіх зацікавлених, що вписи до цієї *ґімназії ще не закінчені. Про початок науки буде* окрема оповістка. — Український Центральний Комітет у Кракові — Культурно-Освітній Відділ.

— ВПИСИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ ШКОЛИ у Кракові на шк. р. 1940/41 відбуваються в днях до 30. вересня ц. р. від гор. 18. до 19. в »Просвіті«, Адольф Гітлер-Пляц 12/II.

— ДАР НІМЕЦЬКОГО НАРОДУ ДЛЯ ЕСПАНІЇ. В Німеччині перевели збірку церковних мистецьких творів як дар для еспанських церков, що їх сплюндрували в домашній війні. — Цей німецький дар викликав серед еспанського народу почування радости і вдяки.

= ФІЛЬМОВА ВИСТАВА У ВЕНЕЦІЇ. Управа вистави »Біеннале« у Венеції признала дві надзвичайні нагороди за фільми, висвітлені підчас німецько-італійського тижня фільмового мистецтва від 1—8 вересня. Чаші »Біеннале« одержали німецька фільма »Постмайстер« (яку висвітлюють тепер у кіні »Скаля« у Кракові), та італійська фільма »Облога Альказару«.

— ОПЕРНА ШКОЛА В ЗАЛЬЦБУРҐУ. Старовинне музичне місто Зальцбурґ дістало тепер свою наймодерніше вивінувану оперну школу, якою кермує відомий компоніст Манфред ф. Цаллінґер. У школі навчають передусім визначні співочі сили мінхенської державної опери, Гайнріх Рекемпер та Феліціе Гіні-Мігашек. Італійську школу вчить Вітторіо Муратті.

— НІМЕЦЬКА ПІСНЯ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. Німецька пісня переживає тепер свій ренесанс і то нетільки внаслідок нових пісень, що їх співають вояки. Новий дух, що охопив ціле суспільне життя, не поминув і пісні. Навіть по той бік океану німецька пісня переживає своє відродження. І так у дні 31. 5. ц. р. з нагоди виступу зединених німецьких хорів у Вашінґтоні відбулася велика маніфестація німецької пісні.

— ПОДРУЖЖА ДЛЯ ВОЄННИХ ПОЛОНЕНИХ. В Німеччині від початку війни відбуваються щораз частіше весілля без нареченого. Вояки, що стоять далеко від батьківщини, в Норвеґії або на Атлантику, можуть женитися й не маючи відпустки. Вони складають відповідну заяву перед своїм військовим зверхником, що її опісля письменно відсилається до цивільного уряду в місці побуту нареченої й якщо та перед урядовцем висловлює також свою згоду, тоді вінчання правосильне. Тепер спосіб такого вінчання поширено й на німецьких полонених, що з огляду на війну не можуть вернутися до дому. Вони складають тоді відповідну заяву перед німецьким консулярним або дипломатичним заступником і дальше справа має такий самий хід, як і в першому випадку. Введення таких »весіль на віддаль« прийнято в Німеччині з найбільшим вдоволенням.

= РУМУНІЯ після відступлення частини своїх земель у користь трьох сусідів має тепер 13,291,000 мешканців.

= ПОШТОВИЙ РУХ З ГОЛЯНДІЄЮ. З днем 20. вересня привернено поштовий рух між Німеччиною й Голяндією.

= ПОМІЧ АМЕРИКАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА ДЛЯ ФІНЛЯНДІЇ. Американський Червоний Хрест переслав в найближчому часі для Фінляндії харчі та одяг вартости мільйона долярів.

= БЕЗПОСЕРЕДНЄ ЗАЛІЗНИЧЕ ПОЛУЧЕННЯ між Німеччиною та Еспанією відбувається через прикордонну станцію Гендає.

= ЖАХЛИВА КАТАСТРОФА ПОРОМУ. На ріці Родані в полудневій Франції трапилася жахлива катастрофа. Пором, на якому було біля 60 осіб, перевернувся підчас переїзду крізь ріку. Втопилося біля 30 осіб.

ПОДЯКА.

Дякуємо сердечно Вп. Д-рові Олександрові Сушкову в Кракові за дбайливу опіку підчас довгої недуги та за вилікування.

1107 1-1 Софія й Ярослав Боднарі.

Короткі вістки.

= КАНЦЛЄР ГІТЛЕР переслав телеграфічно свої побажання з приводу уродин короля Сіяму.

= НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР ОСВІТИ Й ВИХОВАННЯ РУСТ виїхав до Фльоренції, де привітав його італійський міністр національного виховання Боттаї.

= ҐЕН. ТЕРУЦІ, італійський міністр кольоній, після довшого побуту в Німеччині вернувся до Риму.

= ПРЕЗИДЕНТ СЛОВАЧЧИНИ, д-р Тісо, виголосив промову з приводу відкриття Католицької Академії в Тирнаві. Він підкреслив, що ця школа має бути присвячена словацькій національно-соціялістичній системі праці.

= МАРШАЛ ПЕТЕН погодився стати почесним головою французького леґіону, обєднання французьких організацій фронтових вояків.

= ФРАНЦУЗЬКИЙ УРЯД опрацював програму великих праць у звязку з відбудовою краю коштом 25 міліярдів франків.

= ШВАЙЦАРСЬКА державна й національна рада почали свою чергову осінню сесію.

= ФРАНЦУСЬКИХ ПОЛОНЕНИХ, родом з Африки, перевезуть з Німеччини до полудневої Франції, бо німецький клімат для них за гострий.

= ІТАЛІЙСЬКА ОФЕНЗИВА в Єгипті скріпила серед палестинських арабів протианглійські настрої.

= СТОРПЕДУВАННЯ АНГЛІЙСЬКОГО КОРАБЛЯ. В Ню-Йорку перейняли алярмові сиґнали »СОС« англійського вантажного корабля »Наймбенк«, містоти 5.186 тон, сторпедованого на північному Атлантику.

= АНГЛІЙСЬКА СТОРОЖА БЕРЕЖЕ КОРОЛЯ ФАРУКА. З огляду на безпеку короля Єгипту, — Фарука, англійське військо перейняло сторожу над королівською палатою.

= СОВІТСЬКИЙ УРЯД вислав свого першого військового атташе до Білгорода.

= АРГЕНТИНА здержала хвилево привіз всіх товарів зі Злучених Держав.

= ЯПОНСЬКА БЛЬОКАДА КИТАЮ. Японський воєнний корабель острілював в гирлі ріки Янґ-тсе англійський пароплав »Мері Веллер«. Пароплав поцілено ґранатою та сконфісковано.

—o—

Зі спорту.

КРАЄВІ ЗМАГАННЯ В ЯРОСЛАВІ

Оцим подається до відома, що в дні 6. жовтня ц. р. відбудуться в Ярославі краєві змагання в наколесницькому бігу й дружиновому (звичайному) бігу навпростець. Прохається всіх референтів молоді при Українських Допомогових Комітетах зорґанізувати змагунів своєї округи до участи у змаганнях. Змагання в наколесницькому бігу відбудуться на трасі 70 км. (Ярослав—Радимно—Перемишль і по 20 мінутовім відпочинку на півметку з поворотом Перемишль—Радимно—Ярослав). Дружиновий біг навпростець відбудеться на трасі 3 км., дружина складається з 3-ох змагунів.

Зголошення змагунів до участи найпізніше до дня 3. X. ц. р. до У. Д. К. в Ярославі, Собіського 11/I.

Збірка змагунів в Ярославі в дні 6. X. ц. р. в год. 8-ій рано в У. Д. К. (біля церкви).

Змагуни обовязані мати з собою посвідки лікарських оглядин та посвідки У. Д. К. Треба взяти зі собою харчі, бо набути їх важко. В наколесницькому бігу нагородять 5 перших місць, в дружиновому бігу навпростець 3 перші місця.

У. Д. К. В ЯРОСЛАВІ (референтура молоді).

ПЕРШИЙ УСПІХ!

УСК. (КРАКІВ) — САНІТЕТИ 5:3 (0:1)

Тим разом загостило щастя до УСК-у й принесло молодій дружині перший, і що найважніше, вповні заслужений успіх. Дружина сильно підтягнулася, грала швидко, завзято й витривало, а амбіцією перевищала навіть німців. Ця виграна є немалим успіхом, бо санітети — як звичайно німці — були швидкі, вповні кондиції, тверді й завзяті, а також пописувались небезпечними стрілами. Гра назагал була на невисокому рівні, зрештою, де далі до кінця, тим було краще й наприкінці бачилося вже незлі потягнення нашого нападу. Гра була ввесь час швидка, на початку хаотична й до половини з малою перевагою санітетів. В другій полугрі УСК опанував майже всеціло грище й у висліді добув перемогу. В немалій мірі поміг УСК-ові слабий воротар санітетів, що завинив більшість воріт. Авторами цієї першої перемоги були: Хроновят, Помикальський — Вішка, Курт (Бернадин) — Цимбала — Мелень, Голюка I — Кулик (Познахівський) — Гірка II — Голюка II — Гірка I. Як бачимо, по перерві Курта заступив Бернадин, а Кулика Познахівський з тим, що грав на середині, а Гірка II перейшов на лівого лучника. Ці зміни врятували виграну УСК-у. Виставлення Кулика — це просто непорозуміння. Всі акції нападу рвалися на ньому й напад наче спутаний нічого до перерви не зміг вдіяти. Доперва спокійна й добра гра Познахівського принесла в другій частині гри зміну та оживлення.

Та промотором усіх майже акцій нападу був Гірка I на лівому крилі. Він та Помикальський були найкращими на грищі. Гірці віддаємо однак першенство за добру техніку. Особливо в другій частині заграв він першорядно. Добрий старт, вміла уставка та чиста центра — це його прикмета. До цього амбіція й швидка гра спричинили, що кожне його потягнення мало в собі зародок ґоля і на ділі дружині перемогу, яку зрештою припечатав Гірка, стріляючи четверті ворота.

Помикальський — це незвичайно завзятий та працьовитий змагун. Грав усюди й за всіх. Бігав по всьому грищі й затроював життя всім санітетам. Не пильнував тільки своєї позиції, але на щастя мав за партнера опанованого й доброго Вішку, що рятував усе ворота. Особливо гарно грає Вішка головою та добре уставляється. Це певний та солідний заложник і на ньому може полягати Хроновят, що тим разом, хоч не був злий, проте не блестів, як на попередніх змаганнях.

В помочі найкраще грав... Помикальський, який все висувався до переду й грав за цілу поміч, що була доволі немічна. Мелень, хоч мав добрі потягнення, дальше не в формі, а Цимбала, бувший змагун »України«, перші свої змагання заграв задовільно. Курт був незлий, але мусів зійти з причини болю ноги.

В нападі, крім Гірки I, незле грали його брат та Познахівський. Голюка II виказався притомним стріленням 3-ох воріт, а його брат на правому крилі дальше дуже невиразний. Та оба вони по довгій заправі будуть мабуть підпорою дружини.

Фільма з гри дуже барвна й незвичайно емоційна. Вже 4 хвилина приносить два моменти: Голюка I перестрілює з дуже доброї позиції, а зараз же сидить ґоль для УСК-у, на жаль, з відстороні (офзайду). Контрнаступ санітетів і Хроновят витягає мяч зі сітки. Німці ведуть 1:0 і повіває сумом, а наші хлопці справді звиваються й це додає надії та коли постійно відсвистує їх суддя на відстороні, на якій замало вони вважають.

Гра жива, постійно зміняється, як хоч би у 18 хв., коли то бомбу правого лучника виловлює Хроновят, а зараз протинаступ і бомба Гірки II, на жаль, в авт. Напасники УСК-у мають немало добрих моментів, але не вміють рішуче стрілити або заграти. Немало вини тут у Кулика, що зовсім слабою грою псував наступи й депримував партнерів. На увагу ще заслуговують три вільні й корнер невикористані — як звичайно — УСК-ом. В 41 хв. гарний свій випад змарнував Гірка II.

По перерві УСК забирається до боротьби. Гірка I не використовує свій випад, а за хвилю центру з правої сторони висилає головкою в авт. Його брат та Голюка II стріляють також та безуспішно. І знову три позиції не використовують брати Голюки, а гарне подання Гірки I псують брат і Познахівський спільними силами. 13 хвилина — як звичайно тринацятка! — не приносить щастя УСК-ові: Вішка чудово бє вільного, Голюка головкує воротареві в руки, а контрнаступ дає санітетам зовсім незаслужений пункт і вже 2:0.

Права сторона нападу не має щастя. Гра переноситься на ліву до братів Гірків і починаються сипати ґолі. У 18 хв. гарну бомбу Познахівського воротар випускає з рук, а Гірка II добиває. За чотири хвилини стріл Гірки II воротар знову випускає, а Голюка II вдруге добуває. Є 2:2 і починаємо вірити у виграну тимбільше, що вже у 25 хв. Голюка I, по комбінації з братом, добуває провадження для УСК-у 3:2. Зараз же чудову центру Гірки I переймає брат і головку, але без висліду. Зате гостра бомба противника майже зі середини грища сидить ненадійно у святині Хроновята й вислід 3:3 дає знову непевність висліду. Але наші тиснуть чимраз міцніше, а роги сиплються один по однім, тільки не вміє ніхто їх використати. Гірка I раз по разу проривається і гарно подає, але якось не йде. Раз Мелень його подання несподівано посилає в авт. Аж 40 хв. дає прорив Гірки I і ґоль притомно ним добутий. Остання хвилина гри — це завершення перемоги голем Голюки II і вислідом 5:3 кінчить УСК свій перший переможний метч по жертвенній та боєвій грі. Ч.

—o—

Листування Адміністрації

Вп. Гомзяк I. — Мітерґальсбах: Просимо подати дати надання грошей, або прислати посвідки.

Вп. о. Малеша Степан — Дратів: Через помилку ми вислали Вам упімнення на 9,50 зол., хоч передплата заплачена до кінця листопада. Просимо вибачити!

Вп. Врублевський: М. — Нордгавзен: Передплата вирівнана по кінець XI. б. р.

Вп. Рубльовський П. — Краппіти: Не можемо подати Вам бажаної адреси, бо самі не знаємо. — »Іл. В.« висилаємо.

Вп. Галазика П. — Шветцінґен: Адресу справили. 10,40 зол. одержали. Передплата вирівнана по кінець вересня б. р.

Вп. д-р Макарушка Б. — Сайбуш: Річна передплата »Малих Друзів« виносить 3,50 зол. Всі числа від першого висилаємо.

Вп. Войціх Д. — Беддінґен: »Кр. В.« висилаємо правильно, просимо реклямувати у Вас на пошті. Зол. 10 одержали.

Вп. Інж. Гнідець — Ліцманштадт: За »Кр. В.« по кінець вересня нам належиться 20 зол. До цего часу Ви вплатили на передплату »Кр. В.« 5.— зол.

ОГОЛОШЕННЯ

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Д-р БОГДАН КАРПЕВИЧ

відкрив адвокатську канцелярію й веде її в ЗАМІСТЮ, вул. Жеромського 11а/I.

ПАНСІОН »ФАРИС« — КРИНИЦЯ — це найкраще й найвигідніше відпочинкове місце в кожній порі року. — **Повний комфорт.** 1071 4-5

МЕШКАННЯ (окремої кімнати з комфортом) при українській родині в Кракові, шукає урядовець української установи. За вигідне мешкання — належна винагорода. Зголошення до Адміністрації »Краківських Вістей« для М. 3-3

Осип Ховайло й інші знайомі, відгукніться. Пошукує Федір Бокін. Адреса: Грубешів, Сташіца 3. 1088 2-3

Андрій Голубовський подає до відома знайомим свою адресу: **Andreas Holubowskyj, Leipzig S. 36 Bornaische str. 198 b.** 1089 2-3

Рутинованого конципієнта з правом заступництва й знанням законів у колишній Конґресівці шукає д-р Т. Міхаловський, адвокат і нотар у Білгораї. Зголошення з поданням умов присилати негайно. 1090 2-3

Інж. Мирослав Пузяк — присяжний землемір — відкрив канцелярію в Ліманові к. Н. Санча й виконує парцеляції, комасації й відграничення. 1091 2-2

Управа жіночої робітні суконь у Кракові пошукує від зараз фахових робітниць. Зголошуватися: Краків, Льоретанська 18/I. Жіноча Робітня. 1092 2-2

Книжки, шкільне та бюрове приладдя в великому виборі має на складі »Українська Книгарня«, Грубешів, вул. Люблинська 2. Представництво краківського »Українського Видавництва«. 1095 2-3

Українська клієнтеля фотоґрафується завсіди в фірмі Bielec вул. Кармелітська 50. 1108 1-1

Фото- праці аматорські полагоджує для замісцевих поштою — швидко, певно й дешево. Краків, Кармелітська 50. 1109 1-1

Перські дивани, килими, направляє ткальня, Краків, Józefa 2. 1110 1-3

Пошукую Михайла Рудзінського з Рави Руської, вояка 32. піхоти в Модлині. Хто знає щонебудь про нього, хай подасть ласкаво на адресу його брата: **Aleks Rudzinskyj, Hornburg (Kr, Wernigerode) Lager 16/VII. 40.** 1111 1-1

Гриць Лупиніс із Бишок (пов. Бережани) пошукує своїх братів — **Теодора Федечка, Гриця Ґалаша й Семена Левицького,** теж із села Бишок бережанського повіту. Адреса: **Гриць Лупиніс, Hornburg, (Kr. Wernigerode), Lager 16/1. VI.** 1112 1-1

Неважною проголошую вкрадену »Авсвайскарте«, що видав її Український Допомоговий Комітет у Кракові на прізвище — **Ярослав Хомів.** 1097 1-1

Відізвіться Друзі, Знайомі зі Львова, на адресу: Schule der Sicherheistpolizei, Осип Муж, 1098 1-1

Сергій Кротюк, подайте свою адресу. Богдан Бігус, У. Ц. К., Краків, Зелена 26. 1099 1-1

Андрій Гусак пошукує своїх шуринів: Петра Оксеньчука й Дамяна Шахалюка (ковельський повіт) й Володимира Микитюка. Пишіть! Андрій Гусак, **Stalag VI. C. V/18., Gefangenennummer: XI b. 348.** 1100 1-1

Хто знає адресу моєї сестри Марії Савойки, що мешкала давніше в Томашеві Люблинськім (вул. Львівська 17). Дмитро Савойка, **Stalag XX A. (5) Gefangenenumer: 17159. Deutschland.** 1101 1-1

Явному Григорієві з Підгаєць подає свою адресу братанич: Явний Микола (син Івана) **Stalag XX A. (5), ч. 40683. Чекаю звільнення!** 1102 1-1

Карпа Куліша з села Садів, повіт Луцьк, пошукує. Андрій Куліш, **Stalag VIII. B., Gefangenennummer 11872/IV. A.** 1102 1-1

Петра Друля, що працював у Кракові після приїзду зі сходу, шукає брат **Іван Друль, Stalag XI A.. Gefangenennummer; 16564.** 1102 1-1

Приятелі та Знайомі (Зборівщина й Золочівщина), відізвіться на мою адресу: **Мирослав Мазяр. — Stalag V C.. Gefangenennummer; 1172** 1104 1-1

Лев Шумський — прошу подати свою адресу до Адміністрації »Кр. Вістей« для Петра Гриціва під число: »1105«. 1105 1-1

Михайло Книгиницький пошукує своїх знайомих: Івана Гаврилюка, Дмитра Книгиницького, Миколу Тимофійчука, Леля Гаврилюка, Миколу Аннюка, Петра Зазулинського, Михайла Стефанюка, — всі з коломийського повіту. Пишіть на адресу: Михайло Книгиницький, **Stalag VI C. V 18, Gefangenennummer; XVII b. 170** 1106 1-1

Микола й Михайло Івашкови й Володимир Макар зі Львова відізвіться **Михайло Івашків, Bronowice Małe od Krakau.** вул. Зачароване Коло ч. 35. 3-4

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., $1/4$ сторінки 180 зол., $1/6$ сторінки 150 зол., $1/12$ сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередню адресу.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Ґенерал-Ґубернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung“ Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: Probojem“. Praha XIV-65 post. schr. 3. Курс 1 нім. марки 2 золоті; 1 чеської корони 20 сот. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.
Звертаємо увагу подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво“, Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова“ під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil; Hauptschriftleiter L. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag“ G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34, II. Fernsprecher 230-39. Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa“. Kommissarische Verwaltung. Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher. 102-79